

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 13 (312) КАСТРЫЧНІК 2021 ГОДА

БЕЛАРУСКІ АФАРЫЗМ

Вартасць кожнага чынамі мерыцца і законам зямлі і нябёс

Ларыса Геніюш

ПАМЯЦЬ

УШАНАВАЛІ ПАМЯЦЬ АХВЯРАЎ НАЦЫЗМУ

У Гарадку ўшанавалі памяць ахвяраў нацызму з гарадоцкага гета, якое было ліквідавана 80 гадоў таму.

12 кастрычніка ў 1941 годзе было ліквідавана гарадоцкае гета, дзе ўтрымлівалася больш за 500 габрэяў. Гэта самая трагічная дата ў гісторыі гарадоцкіх габрэяў, якія жывуць у Гарадку з канца 17 стагоддзя.

У гэты дзень па ініцыятыве Аддзела ідэалогіі, культуры і працы з моладдзю Гарадоцкага райвыканкама было арганізавана раніцай наведванне месца, дзе было гета ў Гарадку.

Леанід Гаравы, супрацоўнік ТІЦ ДУ "РФСК "Гарадок", пры руху ад Гарадоцкага краязнаўчага музея у накірунку месца гета, распавёў пра жыццё габрэяў у Гарадку з пачатка фашыскай акупацыі, растрэл мужчын габрэяў за вёскай Бярозаўка. Таксама была расказана пра Ніну Сянчуру, якой тады было 13 гадоў і якая жыла на вуліцы Чырвонаармейскай і была сведкам ліквідацыі гета. Ніна Сяргееўна ў 2019 годзе расказала пра лёс сваіх суседзяў сям'і Меерзон. Бацька Зяма быў растраляны за Бярозаўкай, а маці Ева з двума дачкамі загінулі ў Вараб'евых гарах.

Гарадкачане прайшлі да меса, дзе ў 1941 годзе было гета. На сустрэча выступіла Міра Захараўна Крывічкіна, якая распавялі пра гісторыю гета і халакоста ў Гарадоцкім раёне. Міра Крывічкіна выказала пажаданне ушанаваць месца гета памятным знакам, бо нашчадкі гарадоцкіх габрэяў з розных краін свету прыязджаюць у Гарадок. Прысутныя ушанавалі памяць трагічнай гісторыі габрэяў Гарадка пакіданнем каменняў каля места па вул. Страневельскай, дзе было гета.

Пасля абеду адбылася паездка да помніка ў Вараб'ёвы гары, дзе завяршылі свій зямны шлях узнікі гарадоцкага гета.

Напачатку было прыбрана лісце каля помніка і добраўпарадкавана месца.

Потым выступіла з прамовай Яна Лявонава, вядучы спецыяліст Аддзела ідэалогіі, культуры і працы з моладдзю Гарадоцкага райвыканкама пра неабходнасць шанавання памяці пра трагічныя падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Леанід Гаравы прапанаваў грамадзянам ведаць свае карані і шанаваць памяць пра сваіх продкаў так, як гэта робяць габрэі і быць салідарнымі ў памяці пра халакост са сваімі землякамі. Міра Крывічкіна адзначыла вялікую працу Фонда сям.і Лазарусаў, якія дапамагаюць з устаноўкай помнікаў ахвярам халакосту на беларускай зямлі.

Міра Захараўна таксама выказала просьбу да ўладаў наконт усталявання мемарыяльных пліт з прозвішчамі і імёнамі габрэяў, якія сталі ахвярамі халакосту, як каля Бярозаўкі, так і ў Вараб'ёвых гарах.

Гэта спрыялабы бы таму, што нашчадкі сваякоў часцей прыязджалі ў Гарадок з Ізраіля, Нямеччыны, Англіі, ЗША і г.д.

Напрыканцы сустрэчы былі пакінуты каля помніка камяні, а таксама ўскладзены кветкі.

Л. Антонаў

ТУРЫЗМ

НАВЕДАЛІ БЯРЭЗІНСКІ БІЯСФЕРНЫ ЗАПАВЕДНІК

9 кастрычніка адбылася аўтобусная экскурсія ў Бярэзінскі біясферны запаведнік, якую арганізаваў ТІЦ ДУ «РФСК «Гарадок» пры падтрымцы сектара спорту і турызма Гарадоцкага райвыканкама.

У Бярэзінскім біясферным запаведніку жыхары Гарадка наведалі экалагічную сцежку, лясны заапарк і Музей прыроды.

Тур пачаўся з наведвання экалагічнай сцежкі.

У любую пару года тут знойдзецца шмат цікавага для дапытлівага чалавека. Усяго за пару гадзін зняяючы адзін аднаго раскрылі свае таямніцы змрочны яловы лес і сыраваты асіннік, багацем святла і пазалатай ліствы парадаваў загадкавы лес на краю балота і светлы бярэзнік з заараснікамі арэшніку.

З 15-ці мятровай назіральнай вышкі адкрылася велічная панарама балота. На балоце назіраўся дыван з сфагнавага мху, пладаносная пушыца, насякомаедныя расянка і журавіны, якія ажыўляюць балота ў розны час года.

Маршрут абсталяваны цікавымі інфармацыйнымі стэндамі.

У канцы сцежкі на мяжы сасновага бору турыстаў чакаў прасторны лясны заапарк у 12 гектараў. Тут знаходзяцца насельнікі беларускіх лясоў. Наведванне гэтага месца дае цудоўную магчымасць знаёмства з ляснымі жывёламі ва ўмовах, набліжаных да іх натуральнага пасялення. Вальеры з дзікімі жывёламі граюць важную ролю ў экалагічнай асвеце разам з Музеем Прыроды.

Тут экскурсанты пазнаёміліся з вялікай пяцёркай беларускага лесу — ласём, зубрам, мядзведзем, ваўком і рыссю.

Таксама ў заапарку турысты сустракалі і іншых жывёл: алень, дзік, казуля, ліса, янотападобная сабака. Знайшлося ў заапарку месца і для насельнікаў нашага неба ў адпаведным вальеры.

На тэрыторыі ляснога заапарка для турыстаў абсталяваныя месцы адпачынку — альтанкі, лаўкі. Побач з тэрыторыяй размешчана аўтастаянка, вялікая крытая альтанка і дзіцячая гульнявая пляцоўка.

Заключным этапам экскурсіі стаў Музей прыроды.

Экспанаты жывёл размяшчаюцца ў трох залах музея, у двух з якіх прадстаўлены экспазіцыі з удзелам млекакормячых, трэці прысвечаны птушкам і рыбам. Фонам для некаторых экспазіцый служаць маляўнічыя фоташпалеры, асновай для якіх сталі фатаграфіі ландшафтаў запаведніка. Экспазіцыі дэманструюць багацце прадстаўнікоў фауны, якія насяляюць у дзікай прыродзе Беларусі. Усяго там прадстаўлена каля 170 відаў птушак і 20 відаў млекакормячых, кожны з якіх жыве ў Бярэзінскім запаведніку.

Вось такая насычаная і пазнавальная праграма адбылася у Бярэзінскім біясферным запаведніку.

Пры вяртанні ў Гарадок экскурсанты запоўнілі Анкету. У адказах турысты адзначалі, што ім больш усяго спадабаўся лясны заапарк і экалагічная сцежка. Выказваючы адносіны да паездкі экскурсанты, то яе правдзенне ацанілі як добрае і выказалі жаданне яшчэ рабіць паездкі з Гарадка па Беларусі.

Л. Антонаў

КІРМАШ

ВОСЕНЬСКІ КІРМАШ З ДАЖДЖОМ І СОНЦАМ

16 кастрычніка ў Гарадку нарэшце адбыўся восеньскі кірмаш, які чакалі многія гарадакчане і госці Гарадка. Між тым у суседніх раёнах ужо адбыліся адзін або два кірмашы.

Сёлетні восеньскі кірмаш на Гарадоччыне адбыўся пасля Пакрова, калі ўжо закончылася бабіна лета з павуціннем і сталі абмежаваны сонечныя дні.

Пачатак кірмашу прайшоў пад акампанент восеньскага дажджу. Дождж ствараў перашкоды для гандля, але не для набыцця самай таннай і патрэбнай прадукцыі.

Тавар, які карыстаўся попытам і быў ніжэйшага кошту, быў распрада765 яшчэ ў дождж. Гэта капуста па 90 капеек Гарадоцкага каледжа, бульба па 79 капеек ад Талачынскага кансервавага завода ад крамы «Ласунак», карасі і плоткі ад Гарадоцкай арганізацыі БАПР.

Дарэчы нашы мясцовыя рыбакі выставілі вялікую колькасць вялікіх шчупакоў па 4 рублі за кг і чарга стаяла за імі яшчэ доўга.

На кірмашы былі гандляры з Дубровенскага, Глыбоцкага, Лепельскага раёнаў якія гандлявалі саджанцамі яблынь, сліў, груш, алычы, вінаграда, а таксама кветак ружы, туі і г.д. Напрыклад саджанец Антонаўкі магчыма было купіць па 10-12 рублёў.

На гарадоцкім кірмашы быў і дэсант са Столінскага раёна Брэскай вобласці. З трох машын столінцы прапаноўвалі бульбу па рублю, капусту па 1,20, морква, цыбулю, буракі па рублю. І гародніна разыходзілася хутка.

Гарадок на кірмашы быў прадстаўлены найперш Гарадоцкім аграрна-тэхнічным каледжам, які гандляваў як уласнай сельгаспрадукцыяй так і кандытэрскім вырабамі, што карыстаюцца попытам у гарадакчан. Ды і кошты на іх былі кірмашовыя.

Цэнтр дзяцей і моладзі, Гарадоцкі дом рамёсел і фальклору па традыцыі прапаноўвалі разнастайную сувенірную прадукцыю з беларускай сімволікай. Таксама тут магчыма было набыць і дары прыроды: ад журавін, лекавых траў да сушанага глогу з тапінамбурам.

Гарадоцкае прадпрыемства «Ланатэкс», якое мае крамы толькі ў Віцебску і Мінску, гандлявала сваёй прадукцыяй з воўны: тапкамі, безрукаўкамі і г.д.

Побач былі прадпрымальнікі з Лепельскага раёна, якія прапаноўвалі самыя разнастайныя шкарпэткі з натуральнай шэрсці: ад авечай да вярблюджай, якія зрабілі самі.

Прадпрымальнікі з Віцебска прапаноўвала больш за 10 відаў спецый: ад карыцы да імбіра ад 3 руб за 100г і значна вышэй, а таксама шырокі выбар розных відаў чая -- чорнага і зялёнага з разнастайнымі дадаткамі. У буднія дні па аўторках яны часта бываюць з гэтым таварам на міні-рынку каля СШ № 1

Была прадстаўлена на кірмашы і свойская прадукцыя гарадакчан: мёд па 7-8 рублёў за паўлітра, часнок па рублю за галоўку, таматы, а таксама і лосікі. Гандлявалі і свойскімі каўбасамі па 12 руб за кг, таксама і баранінай па 12 руб.

Восеньскі дождж закончыўся каля 10 гадзін і далей кірмаш на Валадарскай і Савецкай праходзіў весялей і аптымістычней.

Але варта такія кірмашы ладзіць значна раней: як мінімум да Пакрова.

Леанід Гаравы

ЭКАНОМІКА

ЗНАЧНА ЗМІНУСАВАЛІ ЗА ВОСЕМЬ МЕСЯЦАЎ

Сельская гаспадарка Гарадоцкага раёна значна змінусавала па выніках васьмі месяцаў працы ў 2021 годзе.

Нацыянальна статыстычны камітэт апублікаваў даныя Асноўных паказчыкаў развіцця Гарадоцкага раёна за студзень-жнівень 2021 года. Гэтыя паказчыкі сведчаць, што сельскагаспадарчыя арганізацыі раёна спрацавалі значна слабей, чым у 2020 годзе.

Пра гэта сведчыць агульны паказчык вытворчасці прадукцыі сельскай гаспадаркі за восемь месяцаў у раёне. Гэты паказчык склаў толькі 88,2% да узроўня 2020 года. І гэта пры тым, што ў мінулым годзе гэта вытворчасць таксама была на 3,9% менш, чым у 2019 годзе. Менш гэты індэкс толькі ў трох раёнах Сененскім, Мёрскім і Браслаўскім раёнах.

Такое падзенне найперш выклікала значнае змяншэнне намалота зернавых — на 41,7%: з 27 359 тон да 15 957 — гэта самае моцнае змяншэнне сярод раёнаў вобласці. Таксама адбылося падзенне нарыхтоўкі кармоў з 24 075 тон у 2020 годзе да 16 691 тон на 1 верасня 2021 года. І гэта зноў самае моцнае падзенне нарыхтовак кармоў у Віцебскай вобласці.

Акрамя зерня і кармоў Гарадоцкі раён не дацягнуў па паказчыках працы і ў жывёлагадоўлі. Пры наяўнасці прагрэсіўнай гаспадаркі ў філіяле «Віраўлянскі» расійскага канцэрна «Дзецкасельскі», які спецыялізуецца ў малочнай вытворсці, астатнія тры гаспадркі маюць праблемы з арганізацыяй працы.

У выніку за восемь месяцаў 2021 года Гарадоцкі раён атрымаў у вытворчасці птушак і жывёл 3289 тон — 85,5% да мінулага года, а ў вытворчасці малака 20654 тон — 93,6% ад мінулага года. Ды і ў сярэдніх надоях ад каровы раён ідзе ў мінус ужо другі год: было 3895 кг у 2020 годзе, а ў гэтым стала толькі 3441 кг. І таксама гэта самае моцнае змяншэнне надояў у Віцебскай вобласці. Праўда пакуль забяспечвае раёну чацвёртае месца па надоям па Віцебшчыне: пасля Віцебскага —4233 кг , Аршанскага — 3698 кг і Верхнядзвінскага — 3556 кг раёнаў.

Гэтую інфармацыю магчыма атрымаць на сайце Нацстаткамітэта: *www.belstat.gov.by*.

Леанід Гаравы

ДА ЗІМЫ

ПАДРЫХТАВАЦЦА ДА ЗІМЫ

Паведамляем пра набыццё дроў для ацяплення ў Гарадоцкім раёне праз лясніцтвы і іх кантакты.

Паведамляем чытачам пра алгарытм дзеянняў для набыцця драўніны для паліва і кантактныя даныя ляснічых Гарадоччыны.

У цяперашні час, з пачаткам ацяпляльнага сезона, актуальным стала пытанне аб набыцці дроў.

У Гарадоцкім лягсгасе дровы можна набыць: на ўмовах саманарыхтоўку адпаведна указ кіраўніка краіны № 437 ад 23.11.2020г. Гл.2 п.8.7.

Пры гэтым трэ выканаць пэўны алгарытм дзеяння, адпаведны заканадаўству і пераліку адміністрацыйных працэдур.

Таксама магчыма набыць гатовыя. Іх кошт залежыць ад пароды і ўмоў дастаўкі (уласным транспартам або скарыстаўшыся паслугамі транспарту лягсаса).

Па пытаннях саманарыхтоўку дроў, набыцці гатовых дроў, паслуг па дастаўцы варта звярнуцца ў любое лясніцтва лягсаса:

Гарадоцкае лясніцтва, ляснічы Казлоў Мікалай Мікалаевіч 5-16-82

Пальмінскае лясніцтва, ляснічы Марчанка Аляксей Сяргеевіч 3-21-61

Халамерскае лясніцтва, ляснічы Ваявода Сяргей Валянцінавіч 5-91-29

Езярышчанскае лясніцтва, ляснічы Дземасюк Дзмітрый Аляксандравіч 3-74-51

Руднянскае лясніцтва, ляснічы Камароў Аляксандр Уладзіміравіч 4-87-12

Межанскае лясніцтва, ляснічы Рубік Віктар Валер'евіч 5-94-47;

Вышадскае лясніцтва, ляснічы Церахава Алена Аляксандраўна 5-08-90

Смалоўскае лясніцтва, ляснічы Гайковіч Вадзім Анатольевіч 5-59-27

У Гарадоцкім лягсгасе на асаблівым кантролі — ўлік зваротаў грамадзян і чаргавасць іх рэалізацыі ў адпаведнасці з заканадаўствам аб зваротах грамадзян. Усе звароты будуць выкананы ў адпаведнасці з чарговасцю. Таму варта ведаць свой нумар замовы і час яго выканання.

Л. Антонаў

СОЦЫУМ

КОЛЬКАСЦЬ ПЕНСІЯНЕРАЎ ЖАХЛІВА ПАДАЕ

Пенсійная рэформа і, відаць, каранавірус далі свой вынік. Як улады ні хаваюць лічбы па смяротнасці, тыя ўсё роўна праз «чорны ход» вылазяць.

Колькасць пенсіянераў у краіне расла да 2016 года. Улады думалі, што з гэтым рабіць. Лукашэнка не раз абяцаў, што падвышаць пенсійны ўзрост не будзе, але з 2017 года ўлады пачалі пенсійную рэформу. Яна якраз заключалася ў гэтым простым рашэнні: кожны год з 2017 да 2022-га ўключна пенсійны ўзрост расце на паўгода. Па яе сканчэнні жанчыны стануць выходзіць на пенсію ў 58 год, мужчыны — у 63.

Такім чынам улады імкнуліся палегчыць нагрузку на пенсійны фонд. І ў іх гэта атрымалася.

За 2017 год колькасць пенсіянераў знізілася на 25,6 тысячы пенсіянераў, за 2018 год — на 32,6 тысячы, у 2019 — на 29,2 тысячы, згодна з Белстатам.

Колькасць пенсіянераў, якія стаяць на ўліку ў органах па працы, занятасці і сацыяльнай абароне (на канец года, тысяч чалавек). Графіка: Белстат

Але ў 2020 і 2021 годзе колькасць «зніклых» пенсіянераў вырасла анамальна.

За 2020 год іх стала менш на 46,1 тысячы.

А толькі за 8 месяцаў 2021 года — на 60,5 тысячы менш. Такімі тэмпамі за 2021 год Беларусь можа не далічыцца 90 тысяч пенсіянераў. А калі ўлічыць чацвёртую хвалю і «дэльту», то можа быць і горш. Гэта мы пабачым па выніках года, хаця цалкам магчыма, што Белстат проста закрые і гэтыя звесткі.

Калі б колькасць пенсіянераў скарачалася тэмпамі 2017-2019 дакаранавірусных гадоў, то Беларусь за 2020 — жнівень 2021 года не далічылася б каля 44 тысяч пенсіянераў.

Але за няпоўныя два гады — 2020 год і 8 месяцаў 2021-га — афіцыйна, згодна з Белстатам, ужо «зніклі» 106,6 тысячы.

То-бок 60 тысяч чалавек не ўпісваюцца ў тэндэнцыі мінулых гадоў рэформы і адною ёю не могуць быць растлумачаны.

Магчыма, ёсць і нейкія іншыя абставіны (дэмаграфічныя, напрыклад), але можна зрабіць здагадку, што большасць з 60 тысяч памерлі ад каранавіруса і яго наступстваў.

60 тысяч — гэта прыкладна як Жодзіна або Слонім з раёнам.

У жніўні 2021 года ў краіне было 2425,3 тысячы пенсіянераў — меней, чым у дарэформенным 2010 годзе.

Наша Ніва

COVID - 19

ЗАГІНУЎ ЧАЛАВЕК

У Гарадоцкім раёне напрыканцы верасня на пажары загінуў чалавек.

Па інфармацыі прэс-службы Віцебскага абласнога упраўлення МНЗ за апошнія суткі верасня ў населеных пунктах вобласці адбылося 7 пажараў. На пажарах знішчана 1 будова, пашкоджана 5 будынкаў. На пажары загінуў адзін чалавек у Гарадоцкім раёне.

30 верасня ў 13-36 у Гарадоцкі РАНЗ паступіла паведамленне аб задымленні ў доме ў в. Паташня Гарадоцкага раёна.

У выніку пажару загінуў мужчына 1951 г. н, пенсіянер. У доме закураны сцены, столевае перакрыцце.

Прычына пажару высвятляецца.

Т. Гаражанка

COVID - 19

МАСКІ ДАПАМАГАЮЦЬ

«Мы правялі адно з найбуйнейшых і найбольш глыбокіх даследаванняў нашэння масак, выкарыстоўваючы «залаты стандарт», рандамізаванае кантраляванае даследаванне, каб ацаніць, ці менш назіраецца выпадкаў Covid-19 у супольнасцях, дзе больш людзей носяць маскі», - пішуць на старонках The New York Times Джэйсан Эбелак, прафесар эканомікі Школы мэнэджмэнту Ельскага ўніверсітэта, Лаура Х. Квонг, дацэнт кафедры экалагічных навук у школе грамадскага аховы здароўя Берклі Каліфарнійскага ўніверсітэта, і Стывен Льюбі, прафесар медыцыны аддзялення інфекцыйных хвароб Стэнфардскага ўніверсітэта.

(...) «Нашае даследаванне, якое цяпер праходзіць экспэртную ацэнку, было праведзенае з удзелам 340 тысяч дарослых у 600 вёсках Бангладэш і пратэставала мноства розных стратэгій, каб прымусіць людзей насіць маскі. Наша даследчая група наважылася прыносіць маскі проста людзям дадому і раздаваць у людных месцах, такіх як мячэці і рынкі. Мы далі інфармацыю аб тым, чаму нашэнне масак з'яўляецца важным, і прыцягнулі да данясення гэтай інфармацыі рэлігійных і грамадскіх лідараў суполак. Нарэшце, мы папрасілі жыхароў кожнай вёскі ветліва прасіць усіх, хто не носіць маскі, надзець іх і раздаваць маскі тым, хто ў іх мае патрэбу», - гаворыцца ў артыкуле.

«Хоць не ўсе пагаджаліся надзець маску, нашэнне масак павялічылася прыкладна на 30% сярод дарослых, якіх заахвочвалі да гэтага. Гэта змяненне прывяло да зніжэння захворвання Covid-19 на 9%. У супольнасцях, дзе мы прасоўвалі выкарыстанне хірургічных масак, выпадкі Covid-19 знізіліся на 11%», - канстатуюць аўтары.

«У нашым даследаванні мы вымяралі эфект не ўніверсальнага нашэння маскі, а эфект добраахвотнай праграмы нашэння масак. Гэта прывяло да павелічэння колькасці людзей, якія выкарыстоўваюць маску, да 4 з 10, у той час як у пачатку гэта быў кожны дзясяты - вялікае павелічэнне, але ўсё яшчэ далёкае ад дасканаласці. Калі б усе насілі маскі, скарачэнне выпадкаў Covid-19, хутчэй за ўсё, было б значна большае. Больш за ўсё ад гэтага выйгралі людзі старэйшыя за 50 гадоў, асабліва ў супольнасцях, дзе мы распаўсюджвалі хірургічныя маскі. У гэтых супольнасцях выпадкі захворвання на Covid-19 знізіліся на 23% сярод людзей ва ўзросце ад 50 да 60 гадоў і на 35% сярод людзей старэйшых за 60 гадоў», - пішуць аўтары. (...)

«Паводле нашых ацэнак, кожныя 600 чалавек, якія носяць хірургічныя маскі ў грамадскіх месцах, прадухіляюць у сярэднім адну смерць у год, улічваючы нядаўнія паказчыкі смяротнасці ў ЗША. Увявіце сабе царкву з 600 прыхаджанамі. Калі б кангрэгацыя даведалася, што гэта можа выратаваць жыццё верніка, пагадзіліся б усе насіць хірургічныя маскі ў закрытых грамадскіх месцах на працягу наступнага года?» - задумваюцца яны.

«Мы таксама пратэставалі фільтрацыю хірургічных масак, якія насілі, камячылі ў кішэнях і торбах і да 10 раз мылі з мылам. Гэтыя маскі паранейшаму перашкаджалі праходжанню большай колькасці вірусных часціц, чым звычайныя тканкавыя маскі. Маскі з лепшым фільтраваннем або пасадкай, чым хірургічныя маскі, такія як маскі KF94 або KN95, пры правільным нашэнні могуць забяспечыць яшчэ больш надзейную абарону, чым хірургічныя маскі», - адзначаецца ў артыкуле.

«Сутнасць у тым, што маскі працуюць, а маскі больш высокай якасці, хутчэй за ўсё, лепш прадухіляюць Covid-19. Калі ў вас ёсць магчымасць выбіраць паміж хірургічнай маскай і з тканіны, выбірайце хірургічную. Але найлепшая маска - гэта тая, якую чалавек сапраўды будзе насіць і насіць правільна», - падкрэсліваюць даследчыкі. (...)

Газета The New York Times, 27-га верасня 2021 года

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

УВА ШТО ЎПЕРЛАСЯ ЎЛАДНАЯ ВЕРТЫКАЛЬ?

Грамадствы рызыкі, якія спецыялізуюцца на павелічэнні капіталу, варта адрозніваць ад грамадстваў, заснаваных на нейтралізацыі пагроз.

«Нашы недахопы, — як справядліва заўважыў французскі пісьменнік Франсуа дэ Ларошфуко (1613–1680), — з'яўляюцца працягам нашых вартасцей». Афарызм інтэлектуала эпохі Адраджэння, калі да яго прыгледзецца, нічога не дадае да прымаўкі «за што бароліся, на тое і напароліся».

Так званая беларуская мадэль справядлівасць афарызму і адначасова справядлівасць прымаўкі пацвярджае — і чым далей, тым відавочней.

Асноўны гонар беларускай мадэлі, на думку яе аўтара, — вертыкаль улады. Менавіта ёй, калі хто не ведае, беларусы абавязаныя свайму шчасцю. Прыгадаем «ліхія 90-я», калі «пасля распаду Савецкага Саюза мы засталіся адны, плюс яшчэ з савецкімі рублямі».

У вертыкалі ўлады існуе мноства пераваг, для спасціжэння якіх не патрэбная вышэйшая адукацыя. Наадварот, наяўнасць універсітэцкага дыплома здольная толькі перашкодзіць атрыманню эстэтычнага і іншых відаў задавальнення ад яе сузірання.

Не выключана, што фразеалагізм «просты як валёнак» і быў народжаны ў працэсе сузірання гэтай немудрагелістай уладнай фалічнай годнасці. Такая немудрагелістасць і дазваляе кожнаму ахвочаму, задраўшы галаву, угледзець на яе вяршыні галоўнага вытворцу ўсіх выгод.

Аднак, як было адзначана ў пачатку опуса, «нашы недахопы з'яўляюцца працягам нашых вартасцей». Права таго, хто знаходзіцца на вяршыні ўладнай вертыкалі, распараджацца ўсім, спараджае і адказнасць за ўсё. Дробязь, але непрыемная...

Тым, хто сумняваецца, прывяду адпаведную цытату: «Ва ўсім, што ў нашай краіне адбываецца дрэннага, — вінаваты я. Я ўзначальваю ўладную вертыкаль у краіне і нясу за гэта адказнасць. І народ павінен цяпер з мяне пытацца» (1 верасня 2010 года).

Але адна справа — несці адказнасць на стадыі эканамічнага росту, як гэта было ў нулявыя гады, і зусім іншая — на этапе застою.

Крыху эканамічнай статыстыкі: за першае дзесяцігоддзе XXI стагоддзя эканоміка штогод прырастала на 7,4%, за другое — на 1%. Таму не варта здзіўляцца наступнаму прызнанню, зробленаму на Пятым Усебеларускім народным сходзе ў чэрвені 2016 года: «Я не ведаю, для чаго, але мне ў апошні час усе па вертыкалі спрабуюць нешта далажыць. Я так разумею: атрымаць дабраславенне, каб у выпадку недахопаў і правалу я потым за гэта і адказваў? <...> Вы — людзі пісьменныя, якія прайшлі тую ж школу, што і я, непасрэдна працуеце ў тых сферах, у якіх кіруеце, — дзейнічайце. Таму хопіць сёння хадзіць адзін за адным і пытацца дазволу! Вы ведаеце, як рабіць, што рабіць і якіх мэт дамагацца. Усё — у простым. Інавацыі, IT-тэхналогіі, прыватызацыя і іншае — усё гэта зразумела, мы ўжо гэта асвоілі. Але ўсё, і наша жыццё таксама, у простым — трэба распранацца і працаваць да сёмага поту!»

Тлумачэнне Сімона Кардонскага

Што можа быць прасцей за ўладную вертыкаль? «Інавацыі, IT-тэхналогіі, прыватызацыя і іншае...» Нас гэтым не запалохаеш. Мы гэта ўжо асвоілі. Гэта ў нямецкім канцэрне «Volkswagen» ламаюць галаву над тым, як у перыяд з 2019-га па канец 2023 года інвеставаць 44 мільярды еўра ў развіццё электрамабіляў і аўтаномных машын.

Мы дзейнічаем больш проста (глядзі вышэй). Таму для інавацыйных прарываў нам грошай не трэба. Мы ішлі і працягваем ісці сваім шляхам. Скарачэнне інвестыцый відавочна дэманструе нязменнасць аднойчы абранага курсу. У прыватнасці, за студзень-жнівень, згодна з Белстатам, інвестыцыі ў асноўны капітал знізіліся ў Беларусі на 8,1%. Годам раней падзенне было не такім вялікім — 1,7%.

Доля інвестыцый у ВУП за восем месяцаў склала 16%. Шмат гэта ці мала? Міжнародны вопыт сведчыць, што для ўстойлівага росту гэты паказчык павінен быць не меншым за 25%. У Кітаі на піку эканамічнага росту ён перавышаў 40%.

Але чаму мы вырашылі, што эканамічны рост у нас лічыцца прыярытэтам? Зразумела, ад дармовага росту ніхто не адмовіцца, але беларуская мадэль — не пра рост, а пра ўтрыманне ўлады. Таму дзейнасць па нейтралізацыі пагроз для нас важнейшая за дзейнасць, накіраваную на эканамічнае развіццё.

«Ёсць грамадствы рызыкі, — тлумачыць сацыёлаг Сімон Кардонскі, — заходнія грамадствы. Яны рызыкуюць на глабальным рынку — і ў якасці выніку атрымліваюць капітал. А ў нас грамадства, заснаванае на нейтралізацыі пагроз. Падчас гэтай нейтралізацыі захоўваецца цэласнасць дзяржавы, для чаго яна і існуе. Ёсць цэлы дзяржаўны і грамадскі інстытут экспертаў, якія вынаходзяць пагрозы, пераконваюць грамадства ў іх рэальнасці і выбіваюць грошы на іх нейтралізацыю».

Лепш позна, чым ніколі

Патрэбу ў тых, хто можа вынаходзіць пагрозы, беларуская мадэль адчувала пастаянна. Але з лета 2020 года назіраецца тое, што немагчыма асэнсаваць без сфармуляванага бацькам сучаснай дыялектыкі Гегелем закону пераходу колькасных змен у якасныя.

Новая якасць нечакана выявіла няздольнасць вертыкалі не толькі забяспечваць эканамічны рост, але і супрацьстаяць новым пагрозам, якія множыліся, нібы трусы.

Вертыкаль — гэта перш за ўсё цэнтралізацыя ў прыняцці рашэнняў. Яна здольная даваць рады, калі колькасць пагроз абмежаваная. Аднак летам 2020-га сума яе вартасцей трансфармавалася ў адзін вялікі недахоп. Для выжывання спатрэбілася чарговым разам ісці ад жыцця.

Цытую: «Былі перыяды, калі трэба было гэта ўсё канцэнтраваць. Але сёння мы павінны дэцэнтралізаваць, расканцэнтраваць гэта ўсё. Размеркаваць па зонах адказнасці».

Нагрузкі на першую асобу сталі празмернымі. Наш гарант, як і любая першая асоба, больш за адну кроплю з мора інфармацыі апрацоўваць не ў стане. Зрэшты, 27 гадоў ад адзінага палітыка большага і не патрабавалася.

Аднак смажаны певень клюнуў. Лепш позна, чым ніколі: «Калі б своечасова ўзяліся за пераразмеркаванне паўнамоцтваў органаў улады, можа быць, і размоў бы па Канстытуцыі не было. Але ўрэшце трэба раз і назаўсёды вызначыцца, што з прэзідэнта праз чвэрць стагоддзя трэба здымаць асноўныя нагрузкі, яму неўласцівыя як кіраўніку дзяржавы».

Быў бы жывы аўтар Эклезіяста, ён бы дапоўніў свой пералік яшчэ адной сентэнцыяй: «Усяму свой час, і час усякай рэчы пад небам: час канцэнтраваць паўнамоцтвы і час пераразмяркоўваць...»

Сяргей Нікалюк
novychas.by

АПАРТЭІД

«В БЕЛАРУСИ СОЗДАЕТСЯ ПОЛИТИЧЕСКИЙ АПАРТЕИД»

Политолог — о том, почему власти пошли на массовые репрессии, задержав около 200 человек за комментарии после гибели сотрудника КГБ, и кто может стать следующей жертвой режима.

— Каток репрессий не останавливается, и вызван он комплексом рациональных и иррациональных мотивов, — отмечает в экспресс-комментарии «Салідарнасці» политический обозреватель Валерий Карбалевич. — Иррациональный мотив — это тяжелая травма, которую получил Лукашенко от протестов прошлого года. Чтобы компенсировать ее, он усиливает механизм террора.

Что касается рациональных соображений, возможны страх, угроза повторения массовых протестов, потому что он понимает, что люди, которые выходили на улицу, остались, и их настроения не поменялись.

Поэтому надо максимально нейтрализовать возможный потенциал для протеста, тем более, впереди намечаются электоральные кампании. Власти опасаются, чтобы не произошло то же, что случилось в ходе прошлогодних президентских выборов.

Кроме того, присутствует желание насолить Западу. Вы вводите санкции — мы в ответ будем уничтожать гражданское общество.

Что касается последних событий — трагедии с перестрелкой, появился хороший повод, и власти им воспользовались. Они создают культ силовых структур.

Силовые структуры в Беларуси неприкосновенны. Они имеют презумпцию правоты, не подлежат никакому наказанию. Что бы они ни делали, они всегда имеют на это право. Это особая каста, которая должна быть неприкосновенна.

Такой культ — важный фактор, который должен защищать режим от его оппонентов. Потому что силовые структуры — это главная опора режима. Любое покушение на представителя силовых структур карается очень жестоко.

С другой стороны, все жертвы силовых структур — априори преступники. Поэтому и разрушаются мемориалы Александра Тарайковского, Романа Бондаренко. Теперь любые попытки не то, что героизировать убитого Зельцера, а даже просто признать его жертвой трагедии, караются жестоко.

Репрессии идут в рамках политической философии. Белорусы не равны перед законом. Есть каста неприкасаемых, которая в принципе не может быть ни в чем плохом заподозрена. И есть другая каста — те, кто выступает против режима. В отношении них тоже нет законов — с ними можно делать все, что угодно. Обе эти касты стоят над законом: только одна каста наверху, а вторая внизу. Такой политический апартеид создается в Беларуси.

Цель масштабных репрессий — удержание власти, подчеркивает политолог, и пока эта тактика работает. К каким последствиям приведет террор?

— Фактически мы видим ситуацию, когда государственные институты начинают обслуживать не интересы общества, а интересы режима. То есть режим — это механизм удержания власти.

Власть начинает работать сама на себя. Это ведет к деградации государственных институтов, таких, как институт правосудия, внешняя политика и так далее. Защита внешних границ сегодня поставлена под сомнение в связи с мигрантским кризисом. Переходя границу Беларуси с соседними странами, мигранты нарушают и белорусские законы.

Власти жертвуют экономикой, скоро начнут действовать санкции. Цена удержания власти очень высокая и с каждым днем становится все больше, но это мало волнует Лукашенко. Его беспокоит сейчас только один вопрос — власть.

— Кто сейчас под угрозой репрессий в Беларуси?

— Противники власти. Все, кто заявил о себе, кто далее будет публично заявлять. Конкретно, кого коснется в реальности, сложно прогнозировать. Не всегда можно просчитать действия власти.

— Как вы думаете, удастся ли властям заставить замолчать всех несогласных?

— В эпоху интернета это сделать сложно. Можно ликвидировать редакции независимых СМИ в Беларуси, но невозможно закрыть телеграм-каналы, социальные сети.

Количество потребителей независимых СМИ сократилось: и по причине уменьшающейся политизации, и по причине того, что обычному обывателю лень искать обходные пути для того, чтобы находить информацию, те сайты, которые закрыты. Так что частично это работает. Но вернуть ту эпоху, когда основным источником информации было телевидение, уже нельзя.

— Как долго можно террором и репрессиями удерживать власть?

— Исторический опыт показывает, что можно долго, но против белорусской власти действуют новые факторы. Экономические санкции будут разрушать экономику. Все это происходит в условиях низкой легитимности существующей власти.

Международная изоляция, которую ощущают все сторонники власти и номенклатура. Информационная ситуация, когда какие-то глупости нельзя скрыть. Ну, и действия самой власти, которая подставляется все время, занимаясь тем, что называется самострелами, стреляя в собственную ногу.

Сроки никто не скажет, будущее неизвестно.

Яна Соколова
gazetaby.info

СВЕТАПОГЛЯД

БЕЛАРУСЬ НЕ АГРАРНАЯ СТРАНА. ЗАЧЕМ НАС УБЕЖДАЮТ В ОБРАТНОМ

Лукашенко убеждает белорусов, что их спасет традиционный уклад жизни. Для его поддержки белорусам важно заботиться о сборе урожая, а детям в школах — выращивать яблоки. Имеет ли это отношение к экономике и почему власти держатся за патриархальное мировоззрение?

Аграрии проигрывают айтишникам

Александр Лукашенко, говоря о сельском хозяйстве 5 октября, отметил его стратегическую роль, говорил, что «сев озимых — вопрос номер один», «объявлена тревога» и так далее.

Между тем, как отметил экономист BEROC Лев Львовский на своей странице в фейсбуке, согласно данным Белстата в сельском хозяйстве задействованы 8,7% занятых в экономике белорусов, которые создают 6,7% ВВП. Эксперт обратил внимание на то, что средний темп роста этого вида экономической деятельности с 2011 года составил 1,9%, что выше, чем общий темп роста экономики страны в 1,2%, но существенно уступает ИТ-сфере с ее 10,3% в год.

И это мировой тренд, отметил экономист. «Таким образом, вопреки расхожему мнению, Беларусь не является аграрной страной. И слава богу», — написал Львовский.

В комментарии для Naviny.by он пояснил свою точку зрения тем, что «собственно сельское хозяйство — это не та область экономики, которая может являться точкой роста. Даже там, где оно высокотехнологично и развито, основной экономический рост приходится на другие индустрии».

По мнению экономиста, если бы Беларусь была страной, где 20-30% ВВП приходится на этот сектор, проблем у нас было бы гораздо больше. Это бы означало, что прежде чем начинать расти, нам надо было бы переобучить значительную долю работников.

Отвечая на вопрос, не тормозит ли такой подход развитие страны, Львовский сказал, что «немного тормозит, потому что лучше ресурсы, внимание чиновников направлять в сферы, где можно достичь роста».

Зачем Лукашенко постоянно твердит о севе и жатве?

Лукашенко в течение всего своего правления говорит о значимости сельского хозяйства. Львовский полагает, что тот вспоминает о 90-х, когда не было еды, а он стал президентом.

«Да, СССР действительно смог довести сотни миллионов людей до нищеты, а некоторые регионы — до голода в результате плохой политики, которая проводилась на протяжении многих десятилетий. Если говорить о продовольственной безопасности, сейчас голод есть только в самых неразвитых странах и странах, где экономические ошибки совершались намеренно и тоже многие годы: Венесуэла, Северная Корея, Куба, страны Африки. Чтобы этого достичь, надо очень заблуждаться в законах экономики, никого никогда не слушать, ни в коем случае не исправлять ошибки. Нам до этого все-таки еще далеко», — сказал Львовский.

По его мнению, Лукашенко говорит о значимости аграрного сектора, исходя не из экономических, а из политико-психологических факторов: «Он работал в сельском хозяйстве, ему эта сфера близка».

Эту точку зрения разделяет старший аналитик Центра новых идей социолог Геннадий Коршунов: «Можно говорить о некой пропагандистской составляющей речей о сельском хозяйстве, о посыле простому народу. Но мне представляется, что здесь больше самотерапии, это для Лукашенко способ обратиться к тому, что он хорошо знает. Он руководил сельскохозяйственным предприятием и чувствует, что компетентен в вопросах сельского хозяйства. Думаю, он все же обращается к этой теме больше для себя, чем с пропагандистской целью».

Вместе с тем, подчеркнул эксперт в комментарии для Naviny.by, проблема в том, что «общество выросло, обогнало власть, а сама власть этого не понимает». Из года в год ведется разговор о хлебе, о сборе урожая не как о рутинном мероприятии, а как об авральном. И проявляется циклическое мышление традиционного общества, отметил Коршунов.

«Происходит редукция государства»

Это мышление выливается в действия. Свежий пример — на совещании по сельскому хозяйству Лукашенко, как сообщила его пресс-служба, предложил закрепить за школами и университетами яблоневые сады. Он вспомнил, что раньше «были подсобные хозяйства, в каждой школе. И дети заготавливали себе на всю зиму до следующего урожая и морковь, и свеклу, и капусту — то, что нужно к столу».

Говоря об использовании детского труда в школах, Коршунов обратил внимание на то, что сегодня использование детского труда не очень укладываются в юридические нормы.

«Кроме того, — сказал он, — такие идеи — из прошлого, они не ориентированы на построение будущего. Да и в целом находятся вне педагогического профиля. Это способ самоутверждения представителей власти и контроля над обществом, что в целом деструктивно влияет на систему образования. Неправильно заставлять детей выполнять в школе физическую работу, которая не входит в школьную программу. Я уже не говорю, что это непрофильная деятельность и для преподавателей».

Между тем Лукашенко и сам показывает, как это надо делать, «демонстрируя свое приусадебное хозяйство, уборку разных культур», отметил в комментарии для Naviny.by политолог Валерий Карбалевич.

По его словам, то, что Лукашенко придерживается патриархальных взглядов, не новость. Однако в 90-е годы прошлого века его апеллирование к доиндустриальной, патриархальной части населения, во многом благодаря которой он и пришел к власти, имело смысл. Теперь же доля таких людей в белорусском обществе незначительна, и Карбалевич полагает, что Лукашенко не получит каких-то политических дивидендов от такого подхода.

Для белорусов в этой связи печально, что Лукашенко пытается в соответствии со своими патриархальными взглядами перестроить всю страну, подчеркивает эксперт.

«Получается, в школе надо не ИТ-технологиям учить, а бытовым вещам, уходу за садом. Теперь основная функция школы — воспитание лояльных правящему режиму граждан. Для этого лучше, когда дети убирают яблоки и груши, а не сидят в различных чатах», — сказал Карбалевич.

Даже если мир идет в другом направлении и такой концепт противоречит современным тенденциям, Лукашенко это не волнует, отметил собеседник Naviny.by. Цель Лукашенко — удержать власть путем политических репрессий и подавления протестов: «Происходит редукция государства, движение по венесуэльскому пути, где государство как институт практически распалось».

По мнению политолога, во имя удержания власти Лукашенко пойдет на то, чтобы пожертвовать даже институтом государства.

Елена Спасюк
naviny.online

ПАДАТКІ

«ОЧЕНЬ ДЕНЬГИ НУЖНЫ»

На днях министр финансов Беларуси Юрий Селиверстов разъяснил в эфире БТ, для чего власти планируют ввести налог на квартиры, начиная с первой. Это, оказывается, сделают в неустанной заботе о гражданах — чтобы «заинтересовать людей не уезжать из сельской местности, жить в собственном жилье», и «уравнять» жильцов частных и многоквартирных домов.

Исходя из слов главы финансового ведомства, отмена льгот и введение налога на недвижимость — это «разумный и справедливый подход», а не попытка залатать дыру в бюджете. Да-да, именно так и поступают в странах с сильной и процветающей экономикой — отменяют льготы и перекраивают налоговую систему, одной рукой отбирая у всех, чтобы другой раздавать некоторым и по чуть-чуть, например, повышая пенсии и зарплаты бюджетников.

Очень деньги нужны

Правда, опытные экономисты отчего-то от идей Минфина в восторг не пришли.

Ярослав Романчук экспрессивно характеризует изменения в налоговом законодательстве как «новые налоговые нары» и попытку государства залезть в карман каждого не бездомного гражданина.

Лев Марголин прямо говорит, что с отменами льгот по налогу на недвижимость в самом плачевном положении окажутся как раз небогатые белорусы — не те, у кого две, три и больше квартир или домов, а те, у кого жилье — первое и единственное.

По мнению эксперта, существенно пополнить казну подобными мерами не получится, а вот по многим своим же сторонникам, среди которых немало пожилых и малообеспеченных людей, власть ударит наотмашь.

Сергей Чалый замечает, что в норме такие налоги — это инструмент социальной политики, и речь идет о прогрессивной шкале налога как на доходы физлиц, так и на недвижимость: то есть, больше платит тот, кто больше зарабатывает и больше имеет. Но в Беларуси налоговый подход «очень деньги нужны» затрагивает всех без разбора.

Как сообщили чиновники, стоимость квартир будет дифференцирована по городам и типам жилья, а средняя сумма налога составит около 25 рублей в регионах и порядка 50 рублей в Минске. Оцените: одно предложение, а сколько недоговоренностей — «средняя», «порядка», «около»; округляй себе и округляй в нужную сторону. В стране, где, по данным Белстата, свыше 4 миллионов домохозяйств, с миру по нитке (0,1% от стоимости квартиры) — в бюджет далеко не копеечка, но и не та сумма, чтобы овчинка стоила выделки.

К тому же от уплаты нового налога освобождаются несколько категорий белорусов, среди которых участники Великой Отечественной войны, инвалиды I и II группы, члены многодетных семей и военнослужащие срочной службы. Значит, итоговые суммы нового налога будет еще меньше.

Тогда зачем столько усилий для создания дополнительного источника — не пополнения бюджета, но раздражения налогоплательщиков? Возможно, как раз затем, чтобы потом высочайшим указом правителя этот раздражитель убрать, публично поругав нерадивых «бояр» и напомнив, что «царь-то» — хороший?

Все хорошо, прекрасная маркиза

С бюджетом страны, по словам министра финансов, «все будет хорошо», хоть он и «планируется в экономных условиях». Подумаешь, Всемирный банк пересмотрел с учетом влияния санкций на белорусскую экономику прогноз по Беларуси, предрекая на 2022-й не рост в 1,9%, как раньше, а падение на 2,8%.

Главное, что в правительстве рапортуют о готовности противостоять санкционным мерам, о том, что ВВП растет и колосится и о том, что «в конечном счете здравомыслие восторжествует».

А пока, чтобы времени задумываться особо не было, нужно больше налогов.

Среди таких новшеств — белорусов обяжут платить не только за дорогие посылки из зарубежных интернет-магазинов, но вообще за сами покупки в них (новый виток «купляйце беларускае»). ИП-шникам — никакой господдержки, а наоборот, режим Спарты: платите больше или несите дополнительные расходы, создавая юрлицо, либо вовсе закрывайтесь.

А населению — любимое слово чиновников — предлагается нести больше денег в банки, откуда государство сможет их, по своему усмотрению, пускать в оборот (очень, очень «удачный» шаг для повышения уровня доверия к банкам).

Что ж, верной дорогой идем, почти по тексту «Чиполлино». Где за горами, видимо, налоги на осадки, а там и до воздуха дойдем. А взамен мы получим обещания чиновников о том, что зарплаты вырастут в любом случае (еще бы не выросли, нужно же показать, что номинальные доходы белорусов хотя бы пытаются, ковыляя, догнать реальную инфляцию), и ностальгические рассказы правителя о вкусных и здоровых смаженках.

«Филин»
Ирина Морозова
gazetaby.info

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: leo592202@gmail.com
Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V),
Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 15.10.2021 у 18.30
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.